

VALOAREA CARACTERULUI

Prof. Nicolae Țăran, președintele Ligii de prietenie româno-sârbă

„De mic am cunoscut cultura sârbă, aproape că ascultam radio Beograd mai mult decât radio București. La Sârbi prețuiesc, în primul rând, caracterul lor: stabilitatea principiilor și a valorilor și faptul că nu se lasă cu una cu două și nu pot fi manipulați ușor în diferite chestiuni. În mod deosebit prețuiesc curajul sârbesc. El mi-a lăsat o impresie profundă încă de mic copil. Acest curaj a mers, nu de puține ori, până dincolo de limite, până la irațional. Acest curaj l-am prețuit cu atât mai mult cu cât el nu poate fi găsit la Români în aceeași măsură și cred chiar că ne lipsește.

Pe de altă parte îmi place că Sârbii leagă ușor cunoștințe și prietenii, sunt foarte deschiși și abordabili, nu le plac căile ocolite. Sunt capabili să accepte și părerile altora dar sunt destul de sensibili la jigniri. Există câteva chestiuni care nu trebuie să constituie obiectul discuției cu ei, reacționează vehement.

Cunosc multe obiceiuri sârbești, și am apreciat întotdeauna faptul că sunt conștienți de tradițiile lor și că le cultivă. Folclorul sârbesc și modul în care Sârbii cântă oglindesc în mare măsură ceea ce sunt, sufletul lor.

Este adevărat că, de-a-lungul istoriei, Sârbii nu au fost cei mai buni diplomați. Totuși, ei au lăsat în istorie câteva urme, fapt important și incontestabil. În primul război mondial nu au acceptat compromisuri. Poate că marile puteri i-au manipulat atunci prin intermediul Rusiei. În cel de al doilea război mondial nu au dat înapoi în fața lui Hitler, cu prețul unor mari pierderi. În „ultimul război” 1999 au menținut aceeași strategie. Cel puțin în Europa, Sârbii sunt singura națiune care nu a acceptat punctul de vedere american, *pax americana*. Belgradul a fost bombardat iar Serbia a pierdut, în mod ilegal, teritoriul. Rezistența și curajul lor este legendar și ne-a ajutat să pătrundem și mai mult sensul politici americane: încălcarea tuturor normelor internaționale și absența omeniei în tot ceea ce e legat de relații internaționale. Fără acest curaj sârbesc poate că multă lume ar fi înțeles mai puțin ceea ce se petrece astăzi în lume. Istoria se clădește întotdeauna pe astfel de gesturi – mă refer la curajul Sârbesc. Istoria e mai puțin interesată să consemneze lașitățile. Astfel de momente de împotrivire, când este limpede că nu ai nici o șansă – consider că merită respect și că au o mare valoare de caracter și culturală.

Ceea ce li s-a impus Sârbilor la Rambouillet reprezintă cea mai mare rușine pentru istoria Franței și a Europei. Despre America știm destule, maniera imperialistă și brutală cu care tratează țările mici tuturoara ne este mai mult decât cunoscută. Dar, în modul cel mai sincer, nu m-am așteptat ca Franța să fie cuprinsă de o astfel de decadentă, să scadă într-atâta ca valoare culturală. Rambouillet reprezintă momentul zero al istoriei Europei de după cel de al Doilea război mondial. Pe de altă parte îi prețuiesc pe Sârbi pentru că luptă împotriva mașinăriei mediatică care nu le lasă nici o șansă. Câți dintre Români sau Europeni știu că, în Bosnia, copii Sârbi au fost răstigniți pe garduri și că astfel de gesturi barbare au stârnit cele mai tăioase reacții din partea Sârbilor ? Din ce

cauză mediile apusene nu au prezentat întreaga realitate ? În acest fel s-ar fi putut înțelege mai ușor nebunia de acolo. Pentru ce a susținut Europa acest război civil, pentru ce nu s-a implicat pentru aplanarea conflictelor ? Acestea sunt întrebări retorice.

În chestiunea prieteniei dintre Sârbi și Români, noi Românii ne-am putea pune, în acest moment istoric, un mare semn de întrebare. În primul rând ca definiție culturală : suntem sau nu suntem un popor dreptcredincios ? Dacă dorim să renunțăm la definiția noastră culturală atunci să trecem la catolicism sau la protestantism și astfel lucrurile vor fi mult mai simple. Cred că Biserica Ortodoxă Română ar trebui să fie factorul principal care trebuie să răspundă aici. Nu vorbesc despre politicienii Români care au un comportament fanariot, mai ales Bucureștenii. Dar consider că anumite instituții ar trebui să fie mai active și să-și exprime părerile mult mai activ. Când a fost vorba despre agresiune asupra unui stat ortodox, când motivațiile acestei agresiuni au fost atât de evidente, lipsa solidarității pe planul ortodoxismului este rezultatul unei lașități. Mai mult, totul a fost promovat ca o politică de stat, s-a vorbit în mod foarte egoist : dacă sârbii nu mai aparțin sferei de interes a apusului, investițiile se vor îndrepta spre noi și noi vom progresa. Consider că, mult timp de aci înainte, nu ne va fi de nici un folos o astfel de mentalitate. Atunci a fost și este momentul de cântărire a lucrurilor pentru intelectualitatea română. Poporul Român nu are legătură cu acestea, pe el nu l-a întrebat nimeni nimica iar statisticile asupra opiniei publice arată clar că poporul român a fost împotriva bombardării Serbiei. Dar, manipularea pe care au comis-o mediile românești a fost teribilă și acest lucru a fost posibil în parte și pentru că intelectualii români nu au reacționat. Foarte puțini dintre ei au riscat să spună ceva în apărarea Serbiei sau să arate îmensa manipulare la care a fost supusă România”

Borco Ilin

NAȘA REČ, nr. 779/21.01.2005